

Från ord till handling

Ett studiematerial om LSS i teori och praktik
(Fjärde utgåvan)

CARPE

Detta material är framtaget våren 2004 * som ett led i Stockholms stads växtkraft mål 3 arbete Lys, kompa och funka; analys och kompetensutveckling inom omsorg om funktionshindrade. Materialet är ett resultat av diskussioner som förts i en arbetsgrupp bestående av projektledning, biståndshandläggare, enhetschefer, samordnare och kompetensombud. I januari 2010 har vissa formuleringsändringar gjorts för att materialet ska kunna användas i alla kommuner som deltar i EU-projektet CARPE.

Materialet handlar om att förverkliga intentionerna i LSS i det dagliga arbetet. Frågeställningarna är tänkta att skapa diskussioner i arbetsgruppen med syfte att finna samsyn och bidra till ökad förståelse av innebörden av LSS. (På många frågor finns det inga ”rätta” svar.) Materialet berör även några närliggande lagar och föreskrifter. Ambitionen har dock varit att inte låta materialet bli alltför omfattande utan att det ska kännas görligt att ”klara av” på en relativt kort tid.

Materialet omfattar de paragrafer som arbetsgruppen bedömt vara viktigast för verksamheter inom omsorg om personer med funktionsnedsättning. Hela lagtexten bifogas i version från januari 2010.

Förhoppningen är att materialet ska användas i många arbetsgrupper och upplevas som ett stöd i arbetet.

Materialet är tänkt att användas som ett studiecirkelmaterial. Rekommenderad tid är 10-15 timmar, gärna fördelade på flera tillfällen. Det är viktigt att så många som möjligt är närvarande vid diskussionerna, inte minst närmaste arbetsledare – chef, samordnare eller motsvarande.

Läsanvisning: Text inom lövrangor är informationstext framtagen i arbetsgruppen. I de gråa rutorna finns diskussionsfrågor. Lagtexten är skriven med annat typsnitt.

Frågor kring materialet besvaras av:
Carina Schmidt tel. 508 25 410

** Materialet är kompletterat sommaren 2005 efter förändringar i LSS, i oktober 2008 samt i januari 2010 enligt ovan.*

Från Ord till Handling –
Ett material om LSS i teori och praktik



Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade personer (LSS) började gälla 1994 samtidigt som omsorgslagen togs bort.

I paragraf 1 beskrivs vilka persongrupper som lagen gäller för. LSS är en s.k. rättighetslag. Det innebär att om man ingår i någon av de persongrupper som beskrivs i paragraf 1 så har man rätt till de insatser som nämns i lagen (paragraf 9) - under förutsättning att det finns ett behov enligt paragraf 7.

Gången vid ansökan om LSS:

En ansökan från den enskilde eller företrädare inkommer om preciserade insatser. Handläggaren träffar brukaren och inhämtar nödvändiga underlag för utredningen. Utredningen görs utifrån personkretstillhörighet och behov. Resultatet kommuniceras med brukaren. Vid bifall övergår frågan om hur, när och var kring utförandet.

Vid avslag kan en överklagan ske:

1. Denna skickas till nämnden eller delegat, som har att ta ställning till om den vill ändra sitt beslut eller stå fast.
2. Om nämnden står fast vid sitt avslag skickas överklagan till Länsrätten.
3. Länsrättens beslut kan överklagas av båda parter till Kammarrätten och i nästa instans Regeringsrätten om prövningsrätt medgives.

Ta gärna kontakt med kommunens/förvaltningens LSS-handläggare för närmare information om hur behovsbedömningen går till.



5 § Verksamheten i denna lag skall främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet för de personer som anges i 1 §. Målet skall vara att den enskilde får möjlighet att leva som andra.

- a) Hur kan vi i vårt arbete bidra/stödja till full delaktighet i samhällslivet?
- b) Vad kan lagstiftaren mena med att den enskilde ska få möjlighet att leva som andra.

6 § Verksamheten enligt denna lag skall vara av god kvalitet och bedrivas i samarbete med andra berörda samhällsorgan och myndigheter. Verksamheten skall vara grundad på respekt för den enskildes självbestämmanderätt och integritet.



Ordet integritet kommer från latinet och kan översättas med oskadat tillstånd, okränkbart.

Normalt upprätthåller vi vår integritet genom vårt självbestämmande. Självbestämmande är dock inte något som är självklart. Om vi blir medvetlösa eller har ett funktionshinder som gör att vi inte kan uttrycka vår vilja måste någon annan ta över bestämmandet och säkra vår värdighet. En persons integritet kan däremot aldrig överlätas. Den kan endast respekteras eller kränkas.



- a) Vad innebär orden självbestämmande och integritet för oss? Fundera var och en och gå sedan laget runt och låt var och en berätta. Kan vi enas om betydelsen och skapa en gemensam värdegrund?
- b) Upplever vi att det finns motsättningar mellan respekt för den enskildes självbestämmande och integritet och de rutiner vi har på arbetsplatsen. Ge exempel
- c) Hur återspeglas dessa ”honnörsord” i vårt arbetssätt? Ge exempel.
- d) Finns det situationer där det kan vara svårt att upprätthålla självbestämmandet och den enskildes integritet? Ge exempel
- e) Hur hanterar vi eventuella konflikter kring självbestämmande?
- f) Hur kan vi underlätta för den enskilde att utnyttja sitt självbestämmande?

§ 6 forts. Den enskilde skall i största möjliga utsträckning ges inflytande och medbestämmande över insatser som ges.

Hur säkerställs den enskildes rätt till inflytande och medbestämmande över insatserna?

- a) Hur gör vi när brukaren inte kan uttrycka sina önskemål, vem har tolkningsföreträde?
- b) Har vi andra verktyg för att underlätta inflytande och medbestämmande över insatser?

§ 6 forts. Kvaliteten i verksamheten skall systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras.

För verksamheten enligt denna lag skall det finnas den personal som behövs för att ett gott stöd och en god service och omvårdnad skall kunna ges.

- a) Är det sätt vi följer upp och säkrar kvaliteten på tillräckligt för att uppfylla kraven i lagtexten? Om inte hur kan vi förbättra vårt kvalitetsarbete?
- b) Nyttjar vi våra personalresurser på bästa sätt? Gör rätt person rätt saker d v s nyttjar vi var och ens kompetens?
- c) Finns det andra kompetenser, inom och utanför den egna enheten/förvaltningen som vi kan använda oss av?

7 § ---

Den enskilde skall genom insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor. Insatserna ska vara varaktiga och samordnade. De skall anpassas till mottagarens individuella behov samt utformas så att de är lätt tillgängliga för de personer som behöver dem och stärker deras förmåga att leva ett självständigt liv.

- a) Fundera var och en och diskutera sedan tillsammans innebörden av orden *varaktiga, samordnade, goda levnadsvillkor* och *självständigt liv*. Kan vi enas om betydelsen?

9 § *Insatserna för särskilt stöd och särskild service är*

1. *rådgivning och annat personligt stöd som ställer krav på särskild kunskap om problem och livsbetingelser för människor med stora och varaktiga funktionshinder,*
2. *biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för sådan assistans,*
3. *ledsagarservice,*
4. *biträde av kontaktperson,*
5. *avlösning i hemmet,*
6. *korttidsvistelse utanför det egna hemmet,*
7. *korttidstillsyn för skolungdomar över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov,*
8. *boende i familjehem eller i bostad med särskild service för barn och ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet,*
9. *bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna,*
10. *daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig.*

Landstinget är ansvarigt för punkt 1 och kommunen för de övriga.

- a) Hur samarbetar vi med landstinget kring områden som de ansvarar för?
- b) Ta reda på vilken information som finns att tillgå i kommunen/stadsdelen för de som vill veta mera om service och stöd inom omsorg och funktionshinder. Finns broschyrer, information på webben o dyl.?

9a § Med personlig assistans enligt 9 § 2 avses personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med sin personliga hygien, måltider, att klä av och på sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade (grundläggande behov).

9b § Insatser enligt 9 § 2 avser tid efter det att den insatsberättigade har fyllt 65 år endast om

- 1. insatsen har beviljats innan han eller hon har fyllt 65 år*

9c § I insatserna enligt 9 § 5-8 och 10 samt i insatsen bostad med särskild service för vuxna ingår också omvårdnad. I insatserna boende med särskild service för barn och ungdomar samt bostad med särskild service för vuxna ingår också fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter.

- a) Vad innebär omvårdnad? (Se gärna Omvårdnad – föreskrift SOSFS 2002:9)
- b) I paragraf 5 står att målet är att den enskilde får möjlighet att leva som andra. Vad innebär det när det t.ex. gäller fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter?
- c) Har vi tillräcklig kunskap om fritids- och kulturutbud? Kan vi göra något för att öka tillgängligheten och/eller utbudet?
- d) Vart vänder man sig i vår kommun/stadsdel för att få veta om kulturella aktiviteter?
- e) Vilka kulturella aktiviteter kan vi göra på ”hemmaplan”?

10 § I samband med att insats enligt denna lag beviljas kan den enskilde begära att en individuell plan med beslutade och planerade insatser upprättas i samråd med honom. I planen skall även redovisas åtgärder som vidtas av andra än kommunen eller landstinget. Planen skall fortlöpande och minst en gång om året omprövas. Landstinget och kommunen skall underrätta varandra om upprättade planer.



Det är i första hand LSS-handläggarens ansvar att se till så att den individuella planen upprättas. I detta ansvar ligger också att aktivt informera personerna, deras anhöriga och/eller gode män om rätten att erhålla en individuell plan. Målsättningen är att det bör finnas en individuell plan för alla som inte direkt avböjt möjligheten till att erhålla en sådan.

Den enskilde ska i största möjliga utsträckning själv kunna styra hur den individuella planen ska se ut och vilka som ska vara närvarande vid planeringstillfället. Kan inte den det gäller uttrycka sig eller förstå vad saken gäller måste han eller hon ha en företrädare. Planen byggs på samråd där parterna gemensamt planerar och träffar en överenskommelse. Planen ska innehålla uppgifter på vem eller vilka som får ta del av planen, vilka pågående insatser som är beslutade (även insatser av andra än just kommunen), vilka andra insatser som är önskvärda, vem som ansvarar för dessa, samt vem som har samordningsansvaret.



- a) Hur många av våra brukare har en individuell plan?
- b) Hur tas planerna fram?
- c) Vilka planer använder vi oss av på enheten för att planera för den enskilde?
- d) Hur tas de planerna fram?
- e) Är planerna aktuella och användbara?

14 § Kommunen skall verka för att insatser som skall tas upp i planer som avses i 10 § samordnas

15 § Till kommunens uppgifter hör att

- 1. fortlöpande följa upp vilka som omfattas av lagen och vilka deras behov av stöd och service är,*
- 2. verka för att personer som anges i 1 § får sina behov tillgodosedda,*
- 3. informera om mål och medel för verksamheten enligt denna lag,*
- 4. medverka till att personer som anges i 1 § får tillgång till arbete eller studier,*
- 5. verka för att det allmänna fritids- och kulturutbudet blir tillgängligt för personer som anges i 1 §*
- 6. anmäla till överförmyndaren dels när en person som omfattas av 1 § kan antas behöva förmyndare, förvaltare eller god man, dels när ett förmyndarskap, förvaltarskap eller godmanskap bör kunna upphöra, samt*
- 7. samverka med organisationer som företräder människor med omfattande funktionshinder.*



I föräldrabalken finns bestämmelser om förmyndare, förvaltare och god man. Uppdraget kan omfatta en eller flera av följande uppgifter: bevaka någons rätt, förvalta dennes tillgångar och sörja för dennes person. I regel omfattar uppdraget alla tre uppgifterna.

Förmyndarskap avser personer under 18 år. Förvaltarskapet motsvarar gamla tiders omyndigförklaring. Förvaltare utses mer sällan och det är svårt att få en förvaltare mot sin vilja. Förvaltaren kan besluta mot sin huvudmans (personen han företräder) vilja.

Om det är tillräckligt ska, i stället för en förvaltare, en god man utses. En god man har inte rätt att besluta mot vad hans huvudman önskar. Gode mannen är mer en rådgivare, men kan i viss utsträckning företräda den personen han är god man för, i olika rättsliga sammanhang. Bl. a. kan gode mannen ta initiativ till att den funktionshindrade personen får stöd enligt LSS eller annan lagstiftning. Tingsrätten utser förvaltare och god man och uppdraget står under tillsyn av överförmyndaren och tingsrätten.



- a) Vilka av våra brukare har god man?
- b) Vilket uppdrag har våra brukares gode män?
- c) Har någon förvaltare?
- d) Vad innebär det i praktiken när någon har god man/förvaltare?
- e) Vilka förväntningar har vi på god man/förvaltare?
- f) Hur kan ett gott samarbete skapas mellan enhet och god man/förvaltare?
- g) Bör vi ha något nedskrivet som vi kan ge ”våra” gode män/förvaltare?
- h) Hur är handikapprörelsen organiserad?
- i) Vilka organisationer bör vi samverka med? Hur?

21a § Handläggning av ärenden som rör enskilda samt genomförande av beslut om insatser enligt denna lag skall dokumenteras. Dokumentationen skall utvisa beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse.

Handlingar som rör enskildas personliga förhållanden skall förvaras så att obehöriga inte får tillgång till dem.

21b § Dokumentationen skall utformas med respekt för den enskildes integritet. Den enskilde bör hållas underrättad om de journalanteckningar och andra anteckningar som förs om honom eller henne. Om den enskilde anser att någon uppgift i dokumentationen är oriktig skall detta antecknas.



Dokumentation är en nödvändig förutsättning för en god kvalitet i verksamheten och för ett professionellt förhållningssätt i arbetet. Dokumentationskravet är lagstadgat i LSS. Syftet är att värna om den enskilde brukarens, och den anställdes, rättssäkerhet samt att kunna utveckla kvaliteten i verksamheten och utvärdera den systematiskt. Dokumentation har också betydelse för att kunna utöva en effektiv tillsyn, utvärdering och forskning inom området.

All handläggning av ärenden enligt LSS som rör enskilda brukare (de utredningar och beslut som biståndshandläggaren svarar för) ska dokumenteras. Vidare ska de insatser som brukaren får i verksamheten (i gruppboenden, den dagliga verksamheten etc.) dokumenteras.

Dokumentationen ska bestå av en genomförandeplan som beskriver hur insatsen ska genomföras rent praktiskt och av fortlöpande journalanteckningar. Det ska gå att utläsa vilka beslut som fattas och vilka åtgärder som vidtas samt faktiska omständigheter och händelser som har betydelse.

Dokumentationen skall utformas med respekt för brukarens integritet; den ska vara *tillräcklig, väsentlig* och *korrekt*. Handlingar som rör brukarens personliga förhållanden skall förvaras så att obehöriga inte får tillgång till dem. Brukaren bör hållas underrättad om de anteckningar och journalanteckningar som förs. Om han eller hon anser att någon uppgift i dokumentationen är felaktig skall det antecknas.



- a) Har vi nödvändig kompetens och rutiner för att klara av den förstärkta dokumentations-skyldigheten i LSS? Om inte, hur ser vår plan ut för att uppnå detta?

24a § Var och en som fullgör uppgifter enligt denna lag skall vaka över att de personer som får insatser enligt lagen får gott stöd och god service och lever under trygga förhållanden. Den som uppmärksammar eller får kännedom om ett allvarligt missförhållande som rör en enskild som får insats enligt denna lag skall genast anmäla detta till den eller de nämnder som avses i 22 §. Om inte missförhållandet avhjälps utan dröjsmål, skall nämnden anmäla förhållandet till tillsynsmyndigheten. Anmälningsskyldigheten gäller även den som handlägger ärenden enligt denna lag eller lagen (1939:389) om assistansersättning.

25 § Socialstyrelsen har tillsyn över verksamhet enligt denna lag. Lag (2009:597).

26 § Tillsyn enligt denna lag innebär granskning av att verksamheten uppfyller krav och mål enligt lagar och andra föreskrifter samt beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter.



Lex Maria är en bestämmelse i lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område. Om en brukare utsatts för allvarlig skada eller sjukdom på grund av vård eller behandling måste de som arbetar inom hälso- och sjukvården anmäla det. Det gäller även om någon utsatts för risk att drabbas av allvarlig skada eller sjukdom.
Se även SOFS 2002:4 (M)

Förutom hälso- och sjukvårdspersonal har även andra samma skyldighet att anmäla. Den som har fått en delegation för t ex medicinutdelning räknas som hälso- och sjukvårdspersonal vid den arbetsuppgiften.

Lex Maria, Marias lag, fick sitt namn efter Maria sjukhus i Stockholm. I augusti 1936 inträffade där fyra tragiska händelser. Fyra personer som lagts in för relativt enkla åkommor avled inom en vecka. Det visade sig att en förväxling skett under behandlingen. När patienterna skulle få injektioner av bedövningsmedel, hade de fått desinfektionsmedel.

Utredningen efteråt visade på bristande läkemedelshantering och dåliga sjukhusrutiner. Myndigheterna agerade snabbt. Händelsen ledde till att varje ansvarig för en sjukinrättning blev skyldig att rapportera och anmäla om någon blivit skadad eller sjuk vid behandling. Det gällde även om det var troligt att skada eller sjukdom skulle kunna uppträda senare.

De som ger stöd och service enligt LSS till personer med funktionsnedsättning är också skyldiga att anmäla allvarliga missförhållanden. Det kan till exempel röra fysiska eller psykiska övergrepp, men även försummelser som medför allvarliga konsekvenser. Skyldigheten att anmäla är fastslagen i lag och kallas **Lex Sarah**. Se även SOFS 2008:11

Den skyldigheten gäller för alla som uppmärksammar eller på annat sätt får kännedom om ett missförhållande. Lex Sarah, Sarahs lag, fick sitt namn efter Sarah Wagnert. Hon arbetade på Polhemsgården i Solna, som drevs av ett privat företag. I oktober 1997 avslöjade Sarah Wagnert i nyhetsprogrammet Rapport att de gamla vanvårdades. De fick inte duscha på flera veckor. De hade sår som sköts så dåligt att de fått kallbrand.

Händelsen ledde till att det inte enbart är medicinska missförhållanden (enligt Lex Maria) som ska rapporteras utan även omvårdnadsmässiga.



- a) Vilka rutiner finns hos oss när det gäller anmälan enligt Lex Maria och Lex Sarah?
- b) Har vi exempel på tillfällen när vi kanske borde ha gjort en anmälan?
- c) Har vi exempel på tillfällen som kan uppstå där anmälan bör göras?



För alla som arbetar inom omsorg om funktionshindrade gäller Offentlighets- och sekretesslag (2009:400) I 26 kap § 1 står det att: *Sekretess gäller inom socialtjänsten för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.*

Det är den enskildes egen personliga uppfattning om vad som kan anses vara till ”men” för henne/honom som gäller. Om den enskilde ger sitt samtycke kan uppgift lämnas till person eller myndighet.



- a) Vad menas med den enskildes förhållanden?
- b) Vad menas med ”men” för den enskilde?
- c) Vem/vilka får jag prata med om en enskild brukare?
- d) Finns det situationer då jag får bryta tystnadsplikten?

LSS

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

På kommande sidor finner du lagtexten i sin helhet
med ändringar från januari 2010.

Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om insatser för särskilt stöd och särskild service åt personer

1. med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd,
2. med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom, eller
3. med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

2 § Varje landsting skall, om inte något annat avtalats enligt 17 §, svara för insatser enligt 9 § 1.

Varje kommun skall, om inte något annat avtalats enligt 17 §, svara för insatser enligt 9 § 2--10. Lag (2005:125).

3 § Vad som föreskrivs för landsting i denna lag gäller också kommuner som inte ingår i något landsting.

4 § Denna lag innebär ingen inskränkning i de rättigheter som den enskilde kan ha enligt någon annan lag.

Verksamhetens mål och allmänna inriktning

5 § Verksamhet enligt denna lag skall främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet för de personer som anges i 1 §. Målet skall vara att den enskilde får möjlighet att leva som andra.

6 § Verksamheten enligt denna lag skall vara av god kvalitet och bedrivas i samarbete med andra berörda samhällsorgan och myndigheter. Verksamheten skall vara grundad på respekt för den enskildes självbestämmanderätt och integritet. Den enskilde skall i största möjliga utsträckning ges inflytande och medbestämmande över insatser som ges. Kvaliteten i verksamheten skall systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras.

För verksamheten enligt denna lag skall det finnas den personal som behövs för att ett gott stöd och en god service och omvårdnad skall kunna ges. Lag (2005:125).

Rätten till insatser

7 § Personer som anges i 1 § har rätt till insatser i form av särskilt stöd och särskild service enligt 9 § 1--9, om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och om deras behov inte tillgodoses på annat sätt. Personer som anges i 1 § 1 och 2 har, under samma förutsättningar, även rätt till insatser enligt 9 § 10.

Den enskilde skall genom insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor. Insatserna skall vara varaktiga och samordnade. De skall anpassas till mottagarens individuella behov samt utformas så att de är lätt tillgängliga för de personer som behöver dem och stärker deras förmåga att leva ett självständigt liv. Lag (2005:125).

8 § Insatser enligt denna lag skall ges den enskilde endast om han begär det. Om den enskilde är under 15 år eller uppenbart saknar förmåga att på egen hand ta ställning i frågan kan vårdnadshavare, god man, förmyndare eller förvaltare begära insatser för honom.

Insatserna för särskilt stöd och särskild service

9 § Insatserna för särskilt stöd och service är

1. rådgivning och annat personligt stöd som ställer krav på särskild kunskap om problem och livsbetingelser för människor med stora och varaktiga funktionshinder,
2. biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt lagen (1993:389) om assistansersättning,
3. ledsagarservice,
4. biträde av kontaktperson,
5. avlösarservice i hemmet,
6. korttidsvistelse utanför det egna hemmet,
7. korttidstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov,
8. boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn eller ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet,
9. bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna,
10. daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig. Lag (1997:723).

9 a § Med personlig assistans enligt 9 § 2 avses personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med sin personliga hygien, måltider, att klä av och på sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade (grundläggande behov).

Den som har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov har även rätt till insats enligt 9 § 2 för andra personliga behov om behoven inte tillgodoses på annat sätt. Som kostnad för personlig assistans enligt 9 § 2 anses inte i något fall ersättning som den enskilde själv lämnar

1. till någon som han eller hon lever i hushållsgemenskap med, eller
2. till en personlig assistent för arbete som utförts på arbetstid som överstiger den tid som anges i 2-4 §§ lagen (1970:943) om arbetstid m.m. i husligt arbete. Lag (2000:1030).

9 b § Insatser enligt 9 § 2 avser tid efter det att den insatsberättigade har fyllt 65 år endast om

1. insatsen har beviljats innan han eller hon har fyllt 65 år, eller
2. ansökan om sådan insats inkommer till kommunen senast dagen före 65-årsdagen och därefter blir beviljad.

Insatser enligt 9 § 2 får dock inte utökas efter det att den insatsberättigade har fyllt 65 år. Lag (2000:1030).

9 c § I insatserna enligt 9 § 5-8 och 10 samt i insatsen bostad med särskild service för vuxna ingår också omvårdnad. I insatserna bostad med särskild service för barn och ungdomar samt bostad med särskild service för vuxna ingår också fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter. Lag (2000:1441).

10 § I samband med att insats enligt denna lag beviljas kan den enskilde begära att en individuell plan med beslutade och planerade insatser upprättas i samråd med honom. I planen skall även redovisas åtgärder som vidtas av andra än kommunen eller landstinget. Planen skall fortlöpande och minst en gång om året omprövas. Landstinget och kommunen skall underrätta varandra om upprättade planer.

11 § Om någon till följd av ålderdomssvaghet, sjuklighet, långvarigt missbruk av beroendeframkallande medel eller någon annan liknande orsak är ur stånd att själv ta hand om sådant ekonomiskt stöd från kommunen som avses i 9 § 2, får kommunen besluta att ersättningen skall betalas ut till någon annan person för att användas till kostnader för personlig assistans till den stödberättigade. Lag (2005:125).

12 § Kommunen får besluta om återbetalning av ekonomiskt stöd som kommunen beviljat enligt 9 § 2, om den som erhållit stödet eller hans eller hennes ställföreträdare genom att lämna oriktiga uppgifter eller på annat sätt har förorsakat att det ekonomiska stödet har lämnats felaktigt eller med för högt belopp. Detsamma gäller om det ekonomiska stödet annars har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp och den som erhållit stödet eller hans eller hennes ställföreträdare skäligen borde ha insett detta. Lag (2005:125).

13 § /Upphör att gälla U:2010-01-01/

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får i fråga om verksamhet enligt 9 § 6--10 meddela föreskrifter till skydd för enskildas liv, personliga säkerhet eller hälsa. Lag (2005:125).

13 § /Träder i kraft I:2010-01-01/

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får i fråga om verksamhet enligt 9 § meddela föreskrifter till skydd för enskildas liv, personliga säkerhet eller hälsa. Lag (2009:597).

Särskilda uppgifter för kommunen

14 § Kommunen skall verka för att insatser som skall tas upp i planer som avses i 10 § samordnas.

15 § Till kommunens uppgifter hör att

1. fortlöpande följa upp vilka som omfattas av lagen och vilka deras behov av stöd och service är,
2. verka för att personer som anges i 1 § får sina behov tillgodosedda,
3. informera om mål och medel för verksamheten enligt denna lag,
4. medverka till att personer som anges i 1 § får tillgång till arbete eller studier,
5. verka för att det allmänna fritids- och kulturutbudet blir tillgängligt för personer som anges i 1 §,
6. anmäla till överförmyndaren dels när en person som omfattas av 1 § kan antas behöva förmyndare, förvaltare eller god man, dels när ett förmyndarskap, förvaltarskap eller godmanskap bör kunna upphöra, samt
7. samverka med organisationer som företräder människor med omfattande funktionshinder.

15 a § Kommunen skall lämna ut vissa personuppgifter beträffande enskilda som beviljas insatser enligt 9 § till Socialstyrelsen för framställning av officiell statistik. Regeringen meddelar föreskrifter om vilka uppgifter som skall lämnas ut. Lag (2003:885).

Gemensamma bestämmelser om landstingens och kommunernas ansvar

16 § En kommuns ansvar enligt denna lag gäller gentemot dem som är bosatta i kommunen. Om en person som anges i 1 § tänker bosätta sig i en kommun, skall kommunen på ansökan meddela förhandsbesked om rätten till insatser från kommunen enligt 9 §. Vid prövningen av en ansökan om förhandsbesked skall bestämmelserna i denna lag gälla. Kommunen skall utan dröjsmål planera och förbereda insatser som förhandsbeskedet ger den enskilde rätt till om han bosätter sig i kommunen. Förhandsbeskedet gäller under sex månader räknat från den dag då insatserna blir tillgängliga för den enskilde.

Om behov av insatser enligt denna lag uppkommer under en tillfällig vistelse i en kommun skall kommunen ge det stöd och den hjälp som omedelbart behövs.

Såvitt avser landstingets förpliktelser gäller vad som sägs i denna paragraf om kommunen i stället landstinget.

17 § Ett landsting eller en kommun får med bibehållet ansvar sluta avtal med någon annan om att tillhandahålla insatser enligt denna lag.

Ett landsting och en kommun som ingår i landstinget får träffa avtal om att ansvar för en eller flera uppgifter enligt denna lag överläts från landstinget till kommunen eller från kommunen till landstinget. Om en sådan överlåtelse sker skall föreskrifterna i denna lag om landsting eller kommun gälla för den till vilken uppgiften överlåtits.

Om ett landsting och en kommun har träffat en överenskommelse enligt andra stycket, får överlåtaren lämna sådant ekonomiskt bidrag till mottagaren som motiveras av överenskommelsen. Har en överlåtelse skett från ett landsting till samtliga kommuner som ingår i landstinget, får kommunerna lämna ekonomiska bidrag till varandra, om det behövs för kostnadsutjämning mellan kommunerna.

17 a § Utan hinder av 16 § första stycket får en kommun om särskilda skäl föreligger träffa avtal om kostnadsansvar för insatser enligt 9 § för en enskild som genom insats enligt 9 § 8 eller 9 inte längre är eller inte kommer att vara bosatt i kommunen. Sådant avtal får träffas med en annan kommun eller med en enskild vårdgivare i en annan kommun.

Lag (2000:1032).

Avgifter m.m.

18 § Av dem som enligt beslut av Försäkringskassan är berättigade att få assistansersättning enligt lagen (1993:389) om assistansersättning får avgift för personlig assistans tas ut inom ramen för sådan ersättning. Lag (2004:826).

19 § Av dem som har hel ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension eller hel garantipension enligt lagen (1998:702) om garantipension eller hel sjukersättning eller hel aktivitetsersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring eller som har annan inkomst av motsvarande storlek får skäligen avgifter för bostad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter tas ut enligt de grunder som kommunen bestämmer. Avgifterna får dock inte överstiga kommunens självkostnader. Kommunen skall se till att den enskilde får behålla tillräckliga medel för sina personliga behov.

Lag (2002:199).

20 § Om någon som är under 18 år får omvårdnad i ett annat hem än det egna med stöd av denna lag, är föräldrarna skyldiga att i skäligen utsträckning bidra till kommunens kostnader för omvårdnaden. Kommunen får i sådana fall uppbära underhållsbidrag som avser barnet.

21 § I andra fall än som anges i 18--20 §§ får avgifter eller ersättning för kostnader inte tas ut för insatser enligt denna lag.

Dokumentation och gallring

21 a § Handläggning av ärenden som rör enskilda samt genomförande av beslut om insatser enligt denna lag skall dokumenteras. Dokumentationen skall utvisa beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse. Handlingar som rör enskildas personliga förhållanden skall förvaras så att obehöriga inte får tillgång till dem. Lag (2005:125).

21 b § Dokumentationen skall utformas med respekt för den enskildes integritet. Den enskilde bör hållas underrättad om de journalanteckningar och andra anteckningar som förs om honom eller henne. Om den enskilde anser att någon uppgift i dokumentationen är oriktig skall detta antecknas. Lag (2005:125).

21 c § Om anteckningar och andra uppgifter i en personakt hos den eller de nämnder som avses i 22 § tillhör sådan sammanställning av uppgifter som avses i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten, skall uppgifterna gallras fem år efter det att sista anteckningen gjordes i akten. Uppgifterna skall dock inte gallras så länge uppgifterna om samma person inte har gallrats av nämnden enligt andra stycket. Uppgifter i en sammanställning som avses i lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten skall gallras fem år efter det att de förhållanden som uppgifterna avser har upphört. Gallringen skall vara avslutad senast kalenderåret efter det att gallringsskyldigheten inträdde. Lag (2005:125).

21 d § Handlingar som kommit in eller upprättats i samband med att en insats lämnas enligt 9 § 8 får inte gallras med stöd av bestämmelserna i 21 c §. Handlingar skall vidare undantas från gallring enligt bestämmelserna i 21 c § av hänsyn till forskningens behov i ett representativt urval av kommuner och landsting och i övriga kommuner och landsting beträffande ett representativt urval av personer. Lag (2005:125).

Nämnder

22 § Ledningen av landstingets eller kommunens verksamhet enligt denna lag skall utövas av en eller flera nämnder som fullmäktige utser. Särskilda bestämmelser om gemensam nämnd finns i lagen (2003:192) om gemensam nämnd inom vård- och omsorgsområdet. Lag (2003:197).

Enskild verksamhet

23 § /Upphör att gälla U:2010-01-01/

En enskild person får inte utan tillstånd av länsstyrelsen yrkesmässigt bedriva sådan verksamhet som avses i 9 § 6--10. Tillstånd skall sökas hos länsstyrelsen i det län där verksamheten skall bedrivas. Länsstyrelsen har rätt att inspektera verksamheten.

Enskild verksamhet skall stå under tillsyn av den eller de nämnder som avses i 22 § i den kommun där verksamheten bedrivs. Om ansvaret för uppgiften överlåtits till landstinget enligt 17 § andra stycket skall verksamheten i stället stå under tillsyn av landstingets motsvarande nämnd. Nämnden har rätt att inspektera verksamheten. Lag (2005:125).

23 § /Träder i kraft I:2010-01-01/

En enskild person får inte utan tillstånd av Socialstyrelsen yrkesmässigt bedriva sådan verksamhet som avses i 9 § 6–10.

Kommun och landsting som driver verksamhet som avses i 9 § 6–10 ska anmäla denna verksamhet till Socialstyrelsen innan verksamheten påbörjas. Lag (2009:597).

23 a § Bestämmelserna i 21 a och 21 b §§ gäller i tillämpliga delar i enskild verksamhet. Anteckningar och andra uppgifter i en personakt som tillhör en sådan sammanställning av uppgifter som avses i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten skall bevaras och därefter gallras två år efter det att den sista anteckningen gjordes i akten. Uppgifterna skall dock inte gallras så länge uppgifter om samma person inte har gallrats enligt andra stycket.

Uppgifter i en sammanställning som avses i lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten skall gallras två år efter det att de förhållanden som uppgifterna avser har upphört.

Gallringen skall vara avslutad senast kalenderåret efter det att gallringsskyldigheten inträdde.

Den nämnd som beslutat om en insats som genomförs i en enskild verksamhet får träffa avtal med den som bedriver verksamheten om att handlingar skall överlämnas till nämnden när gallringsskyldigheten inträder. Detta gäller dock inte sådana handlingar som avses i 23 b §. Lag (2007:1313).

23 b § Handlingar i en personakt i enskild verksamhet som avser barn som placerats eller tagits emot i bostad med särskild service för barn som behöver bo utanför föräldrahemmet skall överlämnas för bevarande till den nämnd som beslutat om insatsen, när gallringsskyldigheten enligt 23 a § första stycket inträder.

När gallringsskyldigheten enligt 23 a § första stycket inträder skall handlingar i enskild verksamhet, av hänsyn till forskningens behov, i ett representativt urval av kommuner och i övriga kommuner i fråga om ett representativt urval av personer överlämnas för bevarande till den nämnd som beslutat om insatsen. Lag (2007:1313).

23 c § /Upphör att gälla U:2010-01-01/

En handling i en personakt i enskild verksamhet skall, om det begärs av den som akten rör, så snart som möjligt tillhandahållas denne för läsning eller avskrivning på stället eller i avskrift eller kopia, om inte annat följer av 29 §.

Frågor om utlämnande enligt första stycket prövas av den som ansvarar för personakten. Anser denne att personakten eller någon del av den inte bör lämnas ut skall han eller hon genast med eget yttrande överlämna frågan till länsstyrelsen för prövning. Lag (2007:1313).

23 c § /Träder i kraft I:2010-01-01/

En handling i en personakt i enskild verksamhet ska, om det begärs av den som akten rör, så snart som möjligt tillhandahållas denne för läsning eller avskrivning på stället eller i avskrift eller kopia, om inte annat följer av 29 §.

En fråga om utlämnande enligt första stycket prövas av den som ansvarar för personakten. Anser denne att personakten eller någon del av den inte bör lämnas ut ska han eller hon genast med eget yttrande överlämna frågan till Socialstyrelsen för prövning. Lag (2009:597).

23 d § /Upphör att gälla U:2010-01-01/

Länsstyrelsen får besluta att en personakt i enskild verksamhet skall tas om hand

1. om verksamheten upphör,
2. om det på sannolika skäl kan antas att personakten inte kommer att handhas enligt föreskrifterna i denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, eller
3. om den som ansvarar för personakten ansöker om det och det finns ett påtagligt behov av att akten tas om hand.

En omhändertagen personakt skall återlämnas, om det är möjligt och det inte finns skäl för omhändertagande enligt första stycket. Beslut i fråga om återlämnande meddelas av länsstyrelsen efter ansökan av den som vid beslutet om omhändertagande ansvarade för personakten.

Personakter som tagits om hand skall förvaras avskilda hos arkivmyndigheten i den kommun där akterna omhändertagits. Personakter skall bevaras i minst två år från det att de kom in till arkivmyndigheten, dock får sådana handlingar som avses i 23 b § inte gallras. En myndighet som har hand om en personakt som har omhändertagits har, om en uppgift ur akten begärs för ett särskilt fall, samma skyldighet att lämna uppgiften som den haft som ansvarat för akten före omhändertagandet. Lag (2007:1313).

23 d § /Träder i kraft I:2010-01-01/

Socialstyrelsen får besluta att en personakt i enskild verksamhet ska tas om hand

1. om verksamheten upphör,
2. om det på sannolika skäl kan antas att personakten inte kommer att handhas enligt föreskrifterna i denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, eller
3. om den som ansvarar för personakten ansöker om det och det finns ett påtagligt behov av att akten tas om hand.

En omhändertagen personakt ska återlämnas, om det är möjligt och det inte finns skäl för omhändertagande enligt första stycket. Beslut i fråga om återlämnande meddelas av Socialstyrelsen efter ansökan av den som vid beslutet om omhändertagande ansvarade för personakten.

Personakter som tagits om hand ska förvaras avskilda hos arkivmyndigheten i den kommun där akterna omhändertagits. Personakter ska bevaras i minst två år från det att de kom in till arkivmyndigheten, dock får sådana handlingar som avses i 23 b § inte gallras. En myndighet som har hand om en personakt som har omhändertagits har, om en uppgift ur akten begärs för ett särskilt fall, samma skyldighet att lämna uppgiften som den haft som ansvarat för akten före omhändertagandet. Lag (2009:597).

24 § /Upphör att gälla U:2010-01-01 genom lag (2009:597)/

Om det råder något allvarligt missförhållande inom en enskild verksamhet som avses i 23 §, skall länsstyrelsen förelägga den som bedriver verksamheten att avhjälpa missförhållandet.

Om länsstyrelsens föreläggande inte följs, får länsstyrelsen återkalla tillståndet.

Anmälan om missförhållanden

24 a § Var och en som fullgör uppgifter enligt denna lag skall vaka över att de personer som får insatser enligt lagen får gott stöd och god service och lever under trygga förhållanden.

Den som uppmärksammar eller får kännedom om ett allvarligt missförhållande som rör en enskild som får insats enligt denna lag skall genast anmäla detta till den eller de nämnder som avses i 22 §. Om inte missförhållandet avhjälpas utan dröjsmål, skall nämnden anmäla förhållandet till tillsynsmyndigheten. Anmälningsskyldigheten gäller också den som handlägger ärenden enligt denna lag eller lagen (1993:389) om assistansersättning.

Första stycket gäller även inom motsvarande yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet. Anmälan skall göras till den som är ansvarig för verksamheten. Den ansvarige är skyldig att utan dröjsmål avhjälpa missförhållandet eller anmäla detta till tillsynsmyndigheten. Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453). Lag (2005:125).

Tillsyn m.m.

25 § /Upphör att gälla U:2010-01-01/

Socialstyrelsen har den centrala tillsynen över verksamhet enligt denna lag. Styrelsen skall följa, stödja och utvärdera verksamheten samt informera om den och stimulera till vidareutveckling.

25 § /Träder i kraft I:2010-01-01/

Socialstyrelsen har tillsyn över verksamhet enligt denna lag. Lag (2009:597).

26 § /Upphör att gälla U:2010-01-01/

Länsstyrelsen har inom länet tillsyn över verksamhet enligt denna lag och får då inspektera verksamheten. Länsstyrelsen skall också inom länet

1. informera och ge råd till allmänheten i frågor som rör verksamheten,
2. ge kommunerna råd i deras verksamhet,
3. verka för att kommunerna och landstingen planerar för att kunna tillgodose framtida stöd- och servicebehov, samt
4. främja samverkan i planering mellan kommunerna, landstingen och andra samhällsorgan. Lag (2000:526).

26 § /Träder i kraft I:2010-01-01/

Tillsyn enligt denna lag innebär granskning av att verksamheten uppfyller krav och mål enligt lagar och andra föreskrifter samt beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter. Föreläggande enligt 26 c och 26 f §§, återkallelse av tillstånd och förbud enligt 26 g och 26 h §§ får användas endast när verksamheten inte uppfyller de krav som framgår av lagar och andra föreskrifter. Lag (2009:597).

26 a § Har upphävts genom lag (2002:439).

26 a § /Träder i kraft I:2010-01-01/

Socialstyrelsen ska inom ramen för sin tillsyn

- lämna råd och ge vägledning,
- kontrollera att brister och missförhållanden avhjälpas,
- förmedla kunskap och erfarenheter som erhålls genom tillsynen, och
- informera och ge råd till allmänheten. Lag (2009:597).

26 b § /Träder i kraft I:2010-01-01/

Vid tillsyn som rör barns förhållanden får barnet höras om det kan antas att barnet inte tar skada av samtalet. Barnet får höras utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande. Lag (2009:597).

26 c § /Träder i kraft I:2010-01-01/

Den som bedriver verksamhet som står under tillsyn enligt denna lag är skyldig att på Socialstyrelsens begäran lämna över handlingar och annat material som rör verksamheten och lämna de upplysningar om verksamheten som Socialstyrelsen behöver för sin tillsyn. Socialstyrelsen får förelägga den som bedriver verksamheten att lämna vad som begärs enligt första stycket. Föreläggandet får förenas med vite. Lag (2009:597).

26 d § /Träder i kraft I:2010-01-01/

Socialstyrelsen eller den som myndigheten förordnar har rätt att inspektera verksamhet som står under dess tillsyn. Den som utför inspektionen har rätt att få tillträde till lokaler eller andra utrymmen som används för verksamheten. För tillträde till bostäder krävs dock att den eller de boende lämnar sitt samtycke till inspektionen. Den som utför inspektionen har rätt att tillfälligt omhänderta handlingar och annat material som rör verksamheten. Den vars verksamhet inspekteras är skyldig att lämna den hjälp som behövs vid inspektionen. Lag (2009:597).

26 e § /Träder i kraft I:2010-01-01/

Vid sådan inspektion som anges i 26 d § har den som utför inspektionen rätt att av polismyndigheten få den hjälp som behövs för att inspektionen ska kunna genomföras. Lag (2009:597).

26 f § /Träder i kraft I:2010-01-01/

Om Socialstyrelsen finner att det i verksamhet som står under tillsyn enligt denna lag förekommer ett missförhållande som har betydelse för enskildas möjligheter att kunna få de insatser de har rätt till, får Socialstyrelsen förelägga den som svarar för verksamheten att avhjälpa missförhållandet. Ett föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som Socialstyrelsen anser nödvändiga för att det påtalade missförhållandet ska kunna avhjälpas. Föreläggandet får förenas med vite. Socialstyrelsen får även förelägga den kommun eller det landsting som inte har fullgjort sin anmälningsskyldighet enligt 23 § andra stycket att fullgöra denna skyldighet. Föreläggandet får förenas med vite. Lag (2009:597).

26 g § /Träder i kraft I:2010-01-01/

Om ett missförhållande enligt 26 f § första stycket är allvarligt och Socialstyrelsens föreläggande inte följts, får Socialstyrelsen helt eller delvis återkalla tillståndet för verksamheten. Om verksamheten inte är tillståndspliktig får Socialstyrelsen i stället helt eller delvis förbjuda fortsatt verksamhet. Om missförhållandet innebär fara för enskildas liv, hälsa eller personliga säkerhet i övrigt, får Socialstyrelsen utan föregående föreläggande helt eller delvis återkalla tillståndet för verksamheten. Om verksamheten inte är tillståndspliktig får Socialstyrelsen i stället helt eller delvis förbjuda fortsatt verksamhet. Lag (2009:597).

26 h § /Träder i kraft I:2010-01-01/

Om det finns sannolika skäl för att ett tillstånd helt eller delvis kommer att återkallas eller om det finns sannolika skäl för att verksamheten helt eller delvis kommer att förbjudas enligt 26 g §, och ett sådant beslut inte kan avvaktas, får Socialstyrelsen tills vidare helt eller delvis

förbjuda fortsatt verksamhet.

Beslut enligt första stycket gäller i högst sex månader. Om det finns synnerliga skäl, får beslutets giltighet förlängas med ytterligare sex månader. Lag (2009:597).

Överklagande m.m.

27 § /Upphör att gälla U:2010-01-01/

Beslut av en sådan nämnd som avses i 22 § eller av länsstyrelsen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol om beslutet avser

1. insatser för en enskild enligt 9 §,
2. utbetalning till någon annan enligt 11 §,
3. återbetalning enligt 12 §,
4. förhandsbesked om rätt till insatser enligt 16 § andra stycket,
5. tillstånd till enskild verksamhet enligt 23 §,
6. omhändertagande av personakt enligt 23 c §, eller
7. föreläggande eller återkallelse av tillstånd enligt 24 §.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

I fråga om överklagande av länsstyrelsens beslut enligt 23 b § gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 6 kap. 7–11 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Beslut i frågor som avses i första stycket gäller omedelbart. Länsrätten eller kammarrätten får dock förordna att dess beslut ska gälla först sedan det vunnit laga kraft. Lag (2009:454).

27 § /Träder i kraft I:2010-01-01/

Beslut av en sådan nämnd som avses i 22 § eller av Socialstyrelsen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol om beslutet avser

1. insatser för en enskild enligt 9 §,
2. utbetalning till någon annan enligt 11 §,
3. återbetalning enligt 12 §,
4. förhandsbesked om rätt till insatser enligt 16 § andra stycket,
5. tillstånd till enskild verksamhet enligt 23 §,
6. omhändertagande av personakt enligt 23 d §,
7. föreläggande enligt 26 c och 26 f §§, eller
8. återkallelse av tillstånd och förbud enligt 26 g och 26 h §§.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

I fråga om överklagande av Socialstyrelsens beslut enligt 23 c § gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 6 kap. 7–11 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Beslut i frågor som avses i första stycket gäller omedelbart. Länsrätten eller kammarrätten får dock förordna att dess beslut ska gälla först sedan det vunnit laga kraft. Lag (2009:597).

27 § /Träder i kraft I:2010-02-15/

Beslut av en sådan nämnd som avses i 22 § eller av Socialstyrelsen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol om beslutet avser

1. insatser för en enskild enligt 9 §,
2. utbetalning till någon annan enligt 11 §,
3. återbetalning enligt 12 §,
4. förhandsbesked om rätt till insatser enligt 16 § andra stycket,
5. tillstånd till enskild verksamhet enligt 23 §,
6. omhändertagande av personakt enligt 23 d §,
7. föreläggande enligt 26 c och 26 f §§, eller
8. återkallelse av tillstånd och förbud enligt 26 g och 26 h §§.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

I fråga om överklagande av Socialstyrelsens beslut enligt 23 c § gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 6 kap. 7–11 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Beslut i frågor som avses i första stycket gäller omedelbart. Förvaltningsrätten eller kammarrätten får dock förordna att dess beslut ska gälla först sedan det vunnit laga kraft. Lag (2009:813).

27 a § Polismyndigheten skall lämna den hjälp som behövs för att verkställa ett beslut om omhändertagande av personakt. Begäran om sådan hjälp får dock göras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att polisens särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller
2. det annars finns synnerliga skäl. Lag (2005:125).

Straff

28 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 23 § första stycket första meningen döms till böter.

Särskild avgift

28 a § En kommun eller ett landsting som inte inom skälig tid tillhandahåller en insats enligt 9 § som någon är berättigad till enligt ett beslut av en sådan nämnd som avses i 22 §, ska åläggas att betala en särskild avgift. Detsamma gäller en kommun eller ett landsting som inte inom skälig tid på nytt tillhandahåller insatsen efter det att verkställigheten av ett sådant beslut avbrutits.

En kommun eller ett landsting som inte inom skälig tid tillhandahåller en insats enligt 9 § som någon är berättigad till enligt en domstols avgörande, ska åläggas att betala en särskild avgift. Detsamma gäller en kommun eller ett landsting som inte inom skälig tid på nytt tillhandahåller insatsen efter det att verkställigheten av ett sådant avgörande avbrutits.

Avgifter enligt denna paragraf tillfaller staten. Lag (2008:77).

28 b § Den särskilda avgiften fastställs till lägst tio tusen kronor och högst en miljon kronor. När avgiftens storlek fastställs ska det särskilt beaktas hur lång tid dröjsmålet har pågått och hur allvarligt det i övrigt kan anses vara.

Avgiften får efterges om det finns synnerliga skäl för det. I ringa fall ska inte någon avgift tas ut. Lag (2008:77).

28 c § /Upphör att gälla U:2010-01-01/

Frågor om särskild avgift prövas efter ansökan av länsstyrelsen av den länsrätt inom vars domkrets kommunen är belägen. En ansökan som avser ett landsting prövas av den länsrätt inom vars domkrets landstingets förvaltning förs.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Lag (2002:439).

28 c § /Träder i kraft I:2010-01-01/

Frågor om särskild avgift prövas efter ansökan av Socialstyrelsen av den länsrätt inom vars domkrets kommunen är belägen. En ansökan som avser ett landsting prövas av den länsrätt inom vars domkrets landstingets förvaltning utövas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Lag (2009:597).

28 c § /Träder i kraft I:2010-02-15/

Frågor om särskild avgift prövas efter ansökan av Socialstyrelsen av den förvaltningsrätt inom vars domkrets kommunen är belägen. En ansökan som avser ett landsting prövas av den förvaltningsrätt inom vars domkrets landstingets förvaltning utövas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Lag (2009:813).

28 d § Om en kommun eller ett landsting efter att ha ålagts att betala särskild avgift fortfarande underlåter att tillhandahålla insatsen får ny särskild avgift enligt 28 a § första eller andra stycket dömas ut. Lag (2008:77).

28 e § Särskild avgift enligt 28 a § första stycket får dömas ut bara om ansökan enligt 28 c § delgetts kommunen eller landstinget inom två år från tidpunkten för det gynnande beslutet om insatsen eller inom två år från det att verkställigheten av det gynnande beslutet avbrutits. Särskild avgift enligt 28 a § andra stycket får dömas ut bara om ansökan enligt 28 c § delgetts kommunen eller landstinget inom två år från det att domen om insatsen vunnit laga kraft eller inom två år från det att verkställigheten av domen avbrutits. Lag (2008:77).

Rapporteringskyldighet

28 f § /Upphör att gälla U:2010-01-01/

En sådan nämnd som avses i 22 § ska till länsstyrelsen och till de revisorer som avses i 3 kap. 8 § kommunallagen (1991:900) rapportera alla gynnande nämndbeslut enligt 9 § som inte har verkställts inom tre månader från dagen för beslutet. För varje beslut ska nämnden ange tidpunkten för beslutet och vilken typ av insats beslutet gäller samt kortfattat uppge skälen för dröjsmålet. Nämnden ska vidare dels till länsstyrelsen, dels till revisorerna rapportera alla gynnande nämndbeslut enligt 9 § som inte har verkställts på nytt inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts. För varje beslut ska nämnden ange tidpunkten för beslutet och vilken typ av insats beslutet gäller samt kortfattat uppge skälen för dröjsmålet.

Rapportering enligt denna paragraf ska ske en gång per kvartal. Lag (2008:77).

28 f § /Träder i kraft I:2010-01-01/

En sådan nämnd som avses i 22 § ska till Socialstyrelsen och till de revisorer som avses i 3 kap. 8 § kommunallagen (1991:900) rapportera alla gynnande nämndbeslut enligt 9 § som inte har verkställts inom tre månader från dagen för beslutet. För varje beslut ska nämnden ange tidpunkten för beslutet och vilken typ av insats beslutet gäller samt kortfattat uppge skälen för dröjsmålet. Nämnden ska vidare dels till Socialstyrelsen, dels till revisorerna rapportera alla gynnande nämndbeslut enligt 9 § som inte har verkställts på nytt inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts. För varje beslut ska nämnden ange tidpunkten för beslutet och vilken typ av insats beslutet gäller samt kortfattat uppge skälen för dröjsmålet. Rapportering enligt denna paragraf ska ske en gång per kvartal. Lag (2009:597).

28 g § /Upphör att gälla U:2010-01-01/

En sådan nämnd som avses i 22 § ska till länsstyrelsen och till de revisorer som avses i 3 kap. 8 § kommunallagen (1991:900) anmäla när nämnden har verkställt ett gynnande beslut som enligt 28 f § har rapporterats som ej verkställt. Datum för verkställigheten ska då anges. Lag (2008:77).

28 g § /Träder i kraft I:2010-01-01/

En sådan nämnd som avses i 22 § ska till Socialstyrelsen och till de revisorer som avses i 3 kap. 8 § kommunallagen (1991:900) anmäla när nämnden har verkställt ett gynnande beslut som enligt 28 f § har rapporterats som ej verkställt. Datum för verkställigheten ska då anges. Lag (2009:597).

28 h § En sådan nämnd som avses i 22 § ska till fullmäktige lämna en statistikrapport över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 9 § som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden ska vidare ange vilka typer av insatser dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut.

Nämnden ska till fullmäktige även lämna en statistikrapport över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 9 § som inte har verkställts på nytt inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts. Nämnden ska vidare ange vilka typer av insatser dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut.

Rapportering enligt denna paragraf ska ske en gång per kvartal. Lag (2008:77).

Tystnadsplikt

29 § Den som är eller har varit verksam inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet som avser insatser enligt denna lag får inte obehörigen röja vad han därvid erfarit om enskildas personliga förhållanden.

/Rubriken träder i kraft I:2010-01-01/

Förbud mot förvandling

30 § /Träder i kraft I:2010-01-01/

Om ett föreläggande har förenats med vite enligt denna lag får vitet inte förvandlas till fängelse. Lag (2009:597).

Övergångsbestämmelser

1993:387

Föreskrifter om ikraftträdande av denna lag meddelas i lagen (1993:388) om införande av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

1995:100

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

2000:1030

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

2. En person som före den 1 januari 2001 har beviljats insats enligt 9 § 2 denna lag men som insatsen har upphört för på grund av han eller hon har fyllt 65 år har rätt att efter en ny ansökan återfå insatsen tidigast fr.o.m. den 1 januari 2001. Insatsens omfattning skall grundas på det beslut som gällde närmast före 65-årsdagen. En sådan ansökan skall ha kommit in till kommunen senast den 31 december 2002.

2002:439

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2002.

2. Äldre bestämmelser gäller när fråga är om dröjsmål med verkställighet av avgöranden som meddelats före lagens ikraftträdande.

2004:826

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Avgift får även efter ikraftträdandet tas ut med anledning av beslut som fattats av en allmän försäkringskassa.

2005:125

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2005. Anmälningsskyldigheten enligt 24 a § gäller inte för förhållanden som enbart avser tiden före ikraftträdandet.

2007:1313

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2008.

2. Gallring med stöd av bestämmelserna i 23 a § i sin nya lydelse får göras tidigast den 1 april 2010.

3. Bestämmelserna i 23 b § i sin nya lydelse tillämpas inte om sista anteckningen i handlingarna har gjorts före ikraftträdandet av denna lag.

2008:77

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.

2. Den första kvartalsrapporteringen enligt 28 f och 28 h §§ ska omfatta de uppgifter som finns tillgängliga för en kommuns eller ett landstings nämnd den 30 september 2008.

3. I fråga om särskild avgift med anledning av dröjsmål med att verkställa en kommuns eller ett landstings gynnande beslut får enbart tid från och med lagens ikraftträdande beaktas vid bedömningen av om skälig tid överskridits. Detsamma gäller i fråga om särskild avgift med anledning av dröjsmål med att verkställa en kommuns eller ett landstings gynnande beslut eller en domstols gynnande avgörande, om verkställigheten av beslutet eller domen avbrutits.

2009:597

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.

2. Ansökningar om tillstånd som inte har prövats slutligt vid ikraftträdandet ska överlämnas för handläggning hos Socialstyrelsen. Detsamma gäller icke avslutade tillsynsärenden, ärenden som överlämnats till länsstyrelsen för prövning av utlämnande av handlingar i en personakt, ärenden där länsstyrelsen har omhändertagit en personakt och ärenden där länsstyrelsen har ansökt om särskild avgift.

3. Rapporter om icke verkställda nämndbeslut enligt 28 f § som inkommit till länsstyrelsen före den 1 januari 2010 ska överföras till Socialstyrelsen. Detsamma gäller anmälningar om verkställda beslut enligt 28 g §.

4. Tillstånd att bedriva enskild verksamhet som har meddelats av länsstyrelsen före ikraftträdandet ska gälla som tillstånd som har meddelats av Socialstyrelsen.

5. Verksamhet som är anmälningspliktig enligt 23 § andra stycket och som har påbörjats före den 1 januari 2010 ska anmälas till Socialstyrelsen senast den 31 december 2010.



EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden